

Příloha k protokolu o SZZ č. ....
FF JU v Českých Budějovicích

Vysoká škola: .....
Ústav estetiky

Jméno: **Michal Tejmar**

Obor: Estetika
Vedoucí * / Mgr. Denis Ciporanov, Ph.D.

20. 8. 2013
Datum odevzdání posudku: .....

bakalářské práce
Recenzent */
Mgr. Ondřej Dadejík, Ph.D.

POSUDEK BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

MŮŽE BÝT GRAFICKÝ DESIGN UMĚNÍ?

.....

Michal Tejmar zasvětil svou absolventskou práci systematickému tématu dynamické hranice mezi uměním a mimouměleckými estetickými jevy, konkrétně jej zajímá možnost aspirace vybraných disciplín grafického designu na příslušnost k rodině uznaných uměleckých druhů. Jako teoretický rámec pro svou analýzu volí především funkcionální hledisko, které je na faktu dynamického a prostupného estetického a uměleckého pole vybudováno.

V první části své práce Michal Tejmar rozplétá nejednoduchou sémantiku pojmu grafický design. Představuje postupně veškeré disciplíny (extenzi pojmu), sdružené pod touto kategorií (typografie, knižní úprava, knižní, hudební, filmový a produktový přebal, plakát, atd.), aby následně, jako ostřílený analytik, podnikl definiční pojmovou analýzu a postupným zvažováním *rozlišujícího specifika* došel ke klasifikační definici pojmu grafický design (pojmová intenze).

Vzhledem k tomu, že se Tejmar zavazuje zkoumat možnou příslušnost zvoleného odvětví tvorby k obecné kategorii umění, věnuje následující část své práce právě problematice vymezení této kategorie. Z bohaté diskuse se zaměřuje na teorii Jana Mukařovského a Nelsona Goodmana, jejichž funkcionální přístup doplňuje procedurální či konvencionální definiční analýzou (Arthur Danto, Georgie Dickie). Jelikož však (a autorově zdůvodnění navzdory) chápu funkci převážné části této kapitoly v práci jako čistě výplňovou (práce by se bez ní jistě obešla), nebudu zde hodnotit patřičnost výkladu Danta a Dickieho a nechám též bez komentáře následné výtěžky aplikace především institucionálního ukotvení grafické tvorby pro posouzení jejího uměleckého potenciálu.

V následujících kapitolách přistupuje Michal Tejmar k ústřednímu problému - tematizaci možností vybraných druhů grafického designu aspirovat na status umění při uplatnění výše představených definičních kritérií funkcionálních a procedurálních definic. Ze široké skupiny zvažovaných disciplín se však pro svůj účel zaměřuje pouze na některé z nich (firemní značka, produktový přebal, knižní grafika), což podkládá přesvědčivým zdůvodněním: otázku hraničního statusu budou vyvolávat především ty z disciplín grafického designu, které se svou potenciální estetickou autonomií blíží uznaným uměleckým druhům (např. filmový plakát).

Ačkoli jsou v této části práce v rámci sledovaného cíle tematizovány symptomy klíčových teoretických zdrojů (netransparence, komplexní reference atp.), text v kapitole věnované reklamní grafice uhýbá od tématu směrem k analýze fungování reklamního průmyslu (marketingové strategie). To je snad pochopitelné s ohledem na zavedenou propagační funkci, jejíž dominanci autor pokládá za jeden z klíčů k problému statusu grafického designu. Problém ovšem vyvolává její samotné - s autorem mnohokrát diskutované - zavedení a především chápání jejího poměru k funkci estetické, jejíž mapování hraje pro vytyčený cíl zásadní roli. Ačkoli lze pro vztažení propagační funkce k problematice definice grafického designu nalézt oporu ve zmínce samotného Jana Mukařovského, Tejmarova tematizace této funkce je rozvíjející a komplexní: V jeho pojetí má kompozitní charakter (vedle rozlišující a propagační funkce jistě skutečnosti zahrnuje i funkci estetickou, pojatou Tejmarem především jako atraktivitu symbolu) - a právě vnitřní poměr jejích komponent jakož i vztah této komplexní funkce k funkci estetické je zdrojem jistých nedorozumění.

Propagační funkce je dle Michala Tejmara blízká funkci estetické a v jeho charakterizaci se blíží v podstatě funkci magické. Autor však jednou pracuje s estetickou a propagační funkcí jako proti sobě postavenými, jinde funkci estetickou subsumuje pod funkci propagační. Nakonec se podle jeho vyjádření mohou tyto funkce vzájemně posilovat a je to právě jejich synergická síla, která vyzdvihuje konkrétní artefakt do sféry umění. „*Přesto je tento artefakt (neboť je atraktivní) obdařen obrovskou silou propagační. Této síle neubírá, ale naopak přispívá jeho neobyčejná estetická hodnota, pro kterou je dle mého názoru vhodným kandidátem na umělecké hodnocení.*“ Jistá nesystematičnost tak provází celé téma sledování umělecké aspirace vybraných disciplín, které se děje na pozadí mnoha parametrů, mezi kterými autor velmi volně přechází: překonání stávající normy, substanciální obohacení našeho poznání světa, dominance funkce estetické i propagační, výtvarná zajímavost či umělecká vydatnost, institucionální ukotvenost tvorby a recepce.

Dalších dílčích nepřesností, jistých nekonzistencí i vyložených chyb, které se jistě stanou předmětem oponentského posudku, je v práci možno nalézt celou řadu a nutno podotknout, že mnoho z nich mohlo být odstraněno při lepším časovém rozvrhu práce: Autor např. místy nerozlišuje mezi hodnocením apropriovaného uměleckého díla v rámci některé z disciplín grafického designu a hodnocením disciplíny samotné. Jinde mu uniká následující lapsus: „*Krom toho Goodman připouští a na řadě příkladů i názorně demonstrovuje, že tyto symptomy nejsou specifické pouze pro umění, že je tedy mohou nést i symboly zcela mimoestetické.*“ (s. 20, zvýraznil D.C.).

Tento fakt ovšem nijak nesnižuje vysokou hodnotu tvůrčího vnosu předložené práce. Činí-li autorovi práce s teoretickým aparátem a výkladem *cizích* textů místy jisté potíže, bohatě tyto pasáže kompenzuje tam, kde charakterizuje nuance předmětu svého zájmu či představuje konkrétní ilustrativní příklady oboru, se kterým má ostatně vlastní bohaté praktické zkušenosti. Toto vlastní tvůrčí myšlení, které se sympaticky nevyhýbá problematickým a vlastní snažení problematizujícím tématům, má naštěstí v práci suverénní převahu, proto při její četbě převažuje jednoznačně pozitivní hodnocení. Co se dalších parametrů týče, je potřeba jednoznačně pochválit stylistiku i techniku práce s prameny. Vítaná je i kvalitně zpracovaná a skutečně informativní obrazová příloha. Práci Michala Tejmara jednoznačně doporučuji k obhajobě a navrhuji ji hodnotit stupněm výborně.

Návrh na klasifikaci bakalářské práce: **výborně**

.....
podpis vedoucího bakalářské práce

Čes. Budějovicích 20. 8. 2013
V ..... dne .....

Stupeň klasifikace:	výborně	velmi dobře	dobře	nevyhověl